

en Sag forfra. Jeg vender mig her ikke til den højtærede Ordfører for Delegationen (N. Neergaard), han er moderat, i alt Fald af Politik, om end ikke af Temperament, men derimod til den højtærede Konseilspræsident, der ganske vist er moderat af Temperament, men radikal af Politik. Hvis den højtærede Konseilspræsident og hans Venner virkelig være radikale, gik de til Bunds og undersøgte forfra: Forholder det sig fuldstændig rigtigt med denne Juni-Grundlov? Passe alle disse Bestemmelser nu, er man vis paa, at hvad nogle nationalliberale Personer i 1848 ansaa for Verdens Visdom, ogsaa er den endelige Visdom 60 Aar efter? Men den højtærede Konseilspræsident prøver ikke, han hører til de troende; han har nu en Gang faaet denne Tro overgivet og tror paa samme Maade, som man i Rusland tror paa Helgener. Den højtærede Konseilspræsident har faaet den Tro, at Juni-Grundloven er noget, man ikke tænker over, noget, man tager udelukkende paa Autoritet som noget bibelfast.

Jeg vil have Lov til at sige, at selvfølgelig er jeg, og jeg haaber de af mine Venner indenfor Højre, som forstaa sig paa Politik og tænke derover, oprigtige Venner af den almindelige Valgret. Jeg er det i alt Fald afgjort og oprigtigt, og jeg er det af den Grund, at jeg har indset, at i de Lande, hvor man ikke har den almindelige Valgret, vil Underklassen meget let blive undertrykt. Jeg betragter den almindelige Valgret som et Beskyttelsesmiddel for Underklassen, men heller ikke som mere. Den almindelige Valgret er noget aldeles vidunderligt og fortræffeligt som noget rent negativt, som Middel for Underklassen til at gøre sig gældende. Men i Statens Liv forekommer der andre Opgaver end den at beskytte Underklassen. Der er saaledes den at føre Samfundet fremad. Der har den almindelige Valgret i mange Tilfælde vist, at den ikke magtede de Opgaver, som stilledes til den. Den er fortræffelig og kan eventuelt anvendes til — vel at mærke ikke under Parlamentarismen, men under andre Forhold — at kontrollere Regeringen og kan medvirke i Lovgivningsmagten til at fremstille det brede Lags Ønsker. Men til at føre Landet frem er den almindelige Valgret ikke tilstrækkelig, hvad ogsaa dansk Historie har vist. Derfor staar det for mig saaledes, at den altid maa have sit Korrektiv i en vis teknisk Indsigt og en vis social Styrke, som ligger udenfor den almindelige Valgret. Derfor have jeg og mine Venner holdt

og, haaber jeg, ville altid holde paa et Landsting.

For di vi ville forhandle om et Landsting, kunne vi selvfølgelig ikke ønske, at dette Landsting skal være det samme som Folketinget, at det skal være, som det er sagt saa mange Gange — for at bruge Lehmanns gamle Ord —, et Ekko af Folketinget. Vi ønske, det skal være forskelligt derfra, paa hvilken Maade det skal omdannes, kunne de Herrer angive, som ønske Landstinget omdannet, men De maa forstaa, at skal Højre faas i Tale, maa Landstinget sammensættes saaledes, at det er ikke det blotte Tal, men ogsaa andre Ting, som giver sig Udslag, thi, som min ærede Ven fra Fredensborg (Johan Knudsen) ved første Behandling saa umaadelig rigtigt sagde: Der er bestemte Interesser i Samfundet, der skulle være repræsenterede. Det nytter ikke at sige, at her i Danmark er der kun 20 eller 30 Skibsredere — jeg ved ikke, hvor mange Dampskibsselskaber der er —, for disse 20 eller 30 repræsentere meget store Interesser. Det burde Historikere som Delegationens ærede Ordfører og den højtærede Indenrigsminister — der vrimler formelig med Mænd, der skrive Historie og nu ere kaldede til at lave Historie — dog vide, at saadanne sociale Magter i Samfundet ere saa uendelig stærke, at hvis man laver Forfatningen saaledes, at der bliver en Konflikt mellem de forfatningsmæssige Magter og de virkelige, de socialt stærke Magter, bliver Staten den lille. Man kan stække disse Magter, holde dem nede ved Hjælp af de Mennesker, der ere tilstrækkelig statskraftige, men de eksistere, og man maa give deres Interesser et vist Udtryk, man maa give dem en vis Mulighed for at komme til Orde.

Det afgørende er imidlertid for mig, at vi tage en Forhandling op om Landstinget. Jeg hører stadig til dem, der mene, at dette er heldigt og nødvendigt, ikke fordi jeg anser Landstinget for daarligt, det beder jeg dog de Herrer huske. Jeg mener, der kan rettes mange Anker mod Landstinget, men det kan der mod de fleste repræsentative Forsamlinger. Men jeg har været Tilhænger af at tage den Forhandling op, fordi jeg tror, at det er nødvendigt. Der vil af sig selv komme en Dag, hvor det bliver nødvendigt. Derfor ønsker jeg, at det Parti, hvis Ære er min Ære, i Tide skal have taget Stilling til Sagen og gjort det klart for sig selv og andre, hvor Ydergrænserne for dets Før-